

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Transformacja polityczno-ustrojowa krajów Europy Wschodniej (ST1)**
2. Kod zajęć/przedmiotu: **18-TPUKEuW-11uST1**
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): **fakultatywny, obowiązkowy w ramach zespołu modułów do wyboru ścieżka tematyczna 1**
4. Kierunek studiów: **wschodoznawstwo**
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): **II stopień**
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): **ogólnoakademicki**
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): **I**
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h CW): **15 h W**
9. Liczba punktów ECTS: **2**
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia:
dr Marta Studenna-Skrucka, studnia@amu.edu.pl
11. Język wykładowy: **polski**
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): **nie**

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu: celem zajęć jest zaznajomienie słuchaczy z przebiegiem i znaczeniem procesu transformacji polityczno-ustrojowej zapoczątkowanego w 1991 roku na Ukrainie, Białorusi i w Mołdawii.
2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują): ogólna wiedza humanistyczna.
3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
TPUKEuW_01	posiada wiedzę faktograficzną z zakresu transformacji polityczno-ustrojowej na Ukrainie, Białorusi i w Mołdawii.	K_W02
TPUKEuW_02	zna i rozumie konstytucyjne uwarunkowania transformacji polityczno-ustrojowej Ukrainy, Białorusi i Mołdawii.	K_W05
TPUKEuW_03	orientuje się w zmieniającej się literaturze przedmiotu.	K_W06
TPUKEuW_04	w oparciu o znajomość literatury przedmiotu formułuje i testuje własne hipotezy badawcze w zakresie studiów nad transformacją polityczno-ustrojową Ukrainy, Białorusi i Mołdawii.	K_U02
TPUKEuW_05	precyzyjnie formułuje w mowie i na piśmie złożone problemy dotyczące rzeczywistości polityczno-społecznej Ukrainy, Białorusi i Mołdawii. Stawia tezy i krytycznie je komentuje.	K_U04
TPUKEuW_06	jest gotowa/ów do krytycznej oceny własnego stanu wiedzy na temat systemów politycznych ukraińskiego, białoruskiego, mołdawskiego	K_K01
TPUKEuW_07	wykorzystuje wiedzę z zakresu przebiegu transformacji polityczno-ustrojowej Ukrainy, Białorusi i Mołdawii w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych, a także wykorzystuje dorobek ekspercki krajowych i zagranicznych think-thanków i ośrodków analitycznych	K_K02

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Wstęp do transformacji ustrojowej na obszarze poradzieckim. Analiza podstawowych pojęć (reżim polityczny, system rządów, tranzycja, transformacja). Teoria, modele, typy i krytyka teorii transformacji. Teoria reżimów hybrydowych (pseudodemokracje, „szara strefa”). Problemy transformacji ustrojowej na obszarze poradzieckim.	TPUKEuW_01-TPUKEuW_07

Ukraina i rozpad ZSRR. Powstanie niepodległego państwa ukraińskiego. Katastrofa czarnobylska i prorepublikański ruch strajkowy w Donbasie jako czynniki dekonstruujące ZSRR. Ruchy i organizacje dysydenckie, powstanie Ukraińskiego Ruchu Ludowego na Rzecz Przebudowy, działalność Wiaczesława Czornowola. Pucz sierpniowy i ogłoszenie niepodległości.	TPUKEuW_01- TPUKEuW_07
Prezydentura Leonida Krawczuka. Pozostałości po ZSRR, brak „grubej kreski” i radykalnych reform polityczno-gospodarczych. Kontynuacja modelu sowieckiego w ukraińskiej ornamentyce. Postkomunistyczna rzeczywistość. Konflikt z Rosją (Krym, Flota Czarnomorska). Kształtowanie się instytucji i atrybutów niepodległego państwa: Konstytucja, Rada Najwyższa, symbolika narodowa, stosunki dyplomatyczne, waluta.	TPUKEuW_01- TPUKEuW_07
Epoka oligarchizacji Leonida Kuczmy. Kampania przed wyborami prezydenckimi 1994. Wielowektorowość jako kategoria polityki zagranicznej. Polityczna ekspozytura klanów oligarchicznych. Narastanie tendencji autorytarnych.	TPUKEuW_01- TPUKEuW_07
Pomarańczowa rewolucja – przyczyny, przebieg, skutki polityczne i społeczne. Kariera polityczna Julii Tymoszenko. Program „Czysta Energia” jako próba deoligarchizacji. „Sprawa Gongadze” i „taśmy Melnyczenki”. Pomarańczowa rewolucja – przebieg, porównanie do innych „aksamitnych rewolucji”, skutki.	TPUKEuW_01- TPUKEuW_07
Rządy obozu pomarańczowych i jego dezintegracja. Układ sił politycznych po pomarańczowej rewolucji i oczekiwania społeczne. Upadek rządu Julii Tymoszenko w warunkach konfliktu z Wiktorem Juszczenką.	TPUKEuW_01- TPUKEuW_07
Charakterystyka modelu politycznego „regionałów”. Wybory prezydenckie 2010 roku – kandydaci, programy. Ukraina w l. 2010-2013: apogeum korupcji, represje sądowo-policyjne, bezkarność struktur siłowych. Polityka kulturalno-oświatowa Dmytro Tabacznyka.	TPUKEuW_01- TPUKEuW_07
Rewolucja Godności. Szczyt Partnerstwa Wschodniego w Wilnie w 2013 roku i wycofanie się Ukrainy z podpisania umowy stowarzyszeniowej z Unią Europejską. Stłumienie protestu studenckiego i jego ogólnoukraińskie implikacje. Kijowski Euromajdan i jego lokalne odpowiedniki. Ucieczka Wiktora Janukowycza i zmiana władzy.	TPUKEuW_01- TPUKEuW_07
Kształtowanie się państwowości białoruskiej na początku I. 90-tych XX wieku. Oznaki kontestacji ładu radzieckiego na Białorusi: „List do rosyjskiego przyjaciela”, „Budzenie się wiosny”, „List 28”. Odkrywanie prawdy o Kuropatach. Powstanie Białoruskiego Frontu Ludowego i jego rola w dekonstrukcji ładu radzieckiego. Białoruś wobec puczu sierpniowego i ogłoszenie niepodległości.	TPUKEuW_01- TPUKEuW_07
Reżim polityczny Aleksandra Łukaszenki. Kariera polityczna Aleksandra Łukaszenki i wybory prezydenckie w 1994 roku. Narastanie tendencji autorytarnych i referendum konstytucyjne z 1996 roku.	TPUKEuW_01- TPUKEuW_07
Stabilizacja systemu autorytarnego na Białorusi. Przesłanki trwałości rządów Aleksandra Łukaszenki. Białoruś a idea integracji politycznej na obszarze b. ZSRR. Białoruś wobec Euromajdanu i zmiany władzy na Ukrainie.	TPUKEuW_01- TPUKEuW_07
Kształtowanie się państwowości mołdawskiej na początku I. 90-tych XX wieku. Droga Mołdawii do niepodległości i kształtowanie się systemu politycznego 1990-2000.	TPUKEuW_01- TPUKEuW_07
Rządy Komunistycznej Partii Mołdawii 2000-2009. Ocena efektywności i osiągnięć oraz międzynarodowe implikacje. Kryzys polityczny po 2009 roku.	TPUKEuW_01- TPUKEuW_07
Współczesna mołdawska scena polityczna. Partie, programy, liderzy, kierunki polityki wewnętrznej i zagranicznej.	TPUKEuW_01- TPUKEuW_07
Kwestia Naddniestrzańskiej Republiki Mołdawskiej w funkcjonowaniu systemu politycznego Mołdawii. Problem Naddniestrza i jego wpływ na sytuację wewnętrzną Mołdawii. Próby uregulowania konfliktu. Naddniestrze a europejskie ambicje Mołdawii.	TPUKEuW_01- TPUKEuW_07

5. Zalecana literatura:

- 1) R. Herbut, W. Baluk, *Transformacja systemów politycznych państw obszaru byłego Związku Radzieckiego*, Wrocław 2010.
- 2) *Ustroje polityczne krajów Wspólnoty Niepodległych Państw*, W. Baluk, A. Czajowski (red.), Wrocław 2007.
- 3) K. Fedorowicz, *Polityka Polski wobec Rosji, Ukrainy i Białorusi w latach 1989-2010*, Poznań 2011.
- 4) *Białoruś, Mołdawia i Ukraina wobec wyzwań współczesnego świata*, T. Kapuśniak, K. Fedorowicz, M. Gołoś (red.), Lublin 2009.
- 5) T. A. Olszański, *Trud niepodległości. Ukraina na przełomie tysiącleci*, Kraków 2003.
- 6) *Europa Wschodnia - dekada transformacji. Ukraina*, B. J. Albin, W. Baluk (red.), Wrocław 2002
- 7) *Europa Wschodnia – dekada transformacji. Białoruś*, B. J. Albin, W. Baluk (red.), Wrocław 2004.
- 8) P. Usov, *Powstanie, konsolidacja i funkcjonowanie reżimu autorytarnego na Białorusi 1994-2010*, Warszawa 2014.

- 9) K. Calus, *Państwo niedokończone. 25 lat mołdawskiej niepodległości*, Prace OSW, Warszawa 2014
- 10) *Moldova: In Search of Its Own Place in Europe*, N. Cwicinskaja, P. Oleksy (red.), Bydgoszcz 2013.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	x
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	x
Dyskusja	
Praca z tekstem	x
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	x
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	TPUK	TPUK	TPUK	TPUK	TPUK	TPUKE	TPUKE
	EuW_01	EuW_02	EuW_03	EuW_04	EuW_05	uW_06	uW_07
Egzamin pisemny	x	x	x	x	x	x	x
Egzamin ustny							
Egzamin z „otwartą książką”							
Kolokwium pisemne							
Kolokwium ustne							
Test							
Projekt							
Esej							
Raport							
Prezentacja multimedialna							
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)							
Portfolio							
Inne (jakie?) -							
...							

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		15
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	
	Czytanie wskazanej literatury	15
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	30
	Inne (jakie?) -	
	...	
SUMA GODZIN		60
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		2

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): znakomite opanowanie faktografii z zakresu przebiegu procesu transformacji polityczno-ustrojowej Ukrainy, Białousi i Mołdawii oraz umiejętność stawiania i samodzielnego rozwiązywania problemów badawczych z tego zakresu, doskonałe rozumienie złożoności współczesnych relacji polsko-ukraińskich, polsko-białoruskich i polsko-mołdawskich oraz ich historycznych uwarunkowań, pełna znajomość sceny politycznej Ukrainy, Białorusi i Mołdawii od 1991 roku do chwili obecnej (partie polityczne: programy, liderzy, sukcesy i porażki wyborcze), bardzo szerokie rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu oraz dorobku analityczno-eksperckim.

dobry plus (+db; 4,5): bardzo dobre opanowanie faktografii z zakresu przebiegu procesu transformacji polityczno-ustrojowej Ukrainy, Białousi i Mołdawii oraz umiejętność stawiania i częściowo samodzielnego rozwiązywania problemów badawczych z tego zakresu, bardzo dobre rozumienie złożoności współczesnych relacji polsko-ukraińskich, polsko-białoruskich i polsko-mołdawskich oraz ich historycznych uwarunkowań, dobra znajomość sceny politycznej Ukrainy, Białorusi i Mołdawii od 1991 roku do chwili obecnej (partie polityczne: programy, liderzy, sukcesy i porażki wyborcze), szerokie rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu oraz dorobku analityczno-eksperckim.

dobry (db; 4,0):) dobre opanowanie faktografii z zakresu przebiegu procesu transformacji polityczno-ustrojowej Ukrainy, Białousi i Mołdawii oraz podejmowanie prób stawiania i częściowo samodzielnego rozwiązywania problemów badawczych z tego zakresu, dobre rozumienie złożoności współczesnych relacji polsko-ukraińskich, polsko-białoruskich i polsko-mołdawskich oraz ich historycznych uwarunkowań, ogólna znajomość sceny politycznej Ukrainy, Białorusi i Mołdawii od 1991 roku do chwili obecnej (partie polityczne: programy, liderzy, sukcesy i porażki wyborcze), rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu oraz dorobku analityczno-eksperckim.

dostateczny plus (+dst; 3,5): znajomość podstawowych faktów z zakresu przebiegu procesu transformacji polityczno-ustrojowej Ukrainy, Białousi i Mołdawii, ogólne rozumienie znaczenia dobrosąsiedzkich stosunków Polski z Ukrainą, Białorusią i Mołdawią, umiejętność wskazania najważniejszych aktorów aktualnej sceny politycznej Ukrainy, Białorusi i Mołdawii oraz podstawowa orientacja w literaturze przedmiotu.

dostateczny (dst; 3,0): powierzchowna znajomość podstawowych faktów z zakresu przebiegu procesu transformacji polityczno-ustrojowej Ukrainy, Białosi i Mołdawii, ogólne rozumienie znaczenia dobrosąsiedzkich stosunków Polski z Ukrainą, Białorusią i Mołdawią, przynajmniej częściowa umiejętność wskazania najważniejszych aktorów aktualnej sceny politycznej Ukrainy, Białorusi i Mołdawii, elementarna znajomość literatury przedmiotu.

niedostateczny (ndst; 2,0): niezadowolająca znajomość podstawowych faktów z zakresu przebiegu procesu transformacji polityczno-ustrojowej Ukrainy, Białosi i Mołdawii, brak refleksji nad znaczeniem dobrosąsiedzkich relacji Polski z Ukrainą, Białorusią i Mołdawią, całkowita nieznajomość aktualnej sceny politycznej ww. państw, brak orientacji w literaturze przedmiotu.